

3

של ימות מרובה, סבלנות המוסיפה יראת שמים
יראת חטא עם אהבת ד' ואהבת הבריות היותר
שלמה ומפוארה. זה כל האדם.¹¹

רפו. הוא היה אומר, אורח טוב מה הוא
אומר: כמה טרחות טרח בעה"ב לפני כו', אורח
רע מהו אומר: מה טרחות טרח בעה"ב זה כו'.
מפני שישנם בעולם אנשים כעלי יאוש וספק
המדברים תועה¹ על ההשגחה העליונה ומוצאים
בעולם רעות רבות, ועל פי דבריהם ישפל רוח האדם
ויאבד את ישורו וטוהרו לבבו ויראת ד' תלך חמס'²

2

270 הרואה פרק תשיעי ברכות דף נח

גלוסקאות הבוא, כל מה שטרח לא טרח אלא בשביל אשתו ובניו. על אורח טוב
מהו אומר, (איוב לו) "זכור כי תשגיא פעלו וגו'", על אורח רע בתיב (שם לו)

עין אייה

מקרבו, ע"כ למען לא יתפתה האדם לטענותיהם
הכוזבות, יצייר כי באמת היאוש וההשקפה בעין רעה
על המציאות, והבטחון וההשקפה בעין טובה, שניהם
אינם באים לאדם ע"פ חילוקים בשכל החיצוני
המופשט כ"א הדבר תלוי בתכונת הנפש, הטובה היא
אם רעה³. כי כמו שאנו רואים במקרים הקטנים,
שהאורה הטוב יצייר את טובו של בעה"ב, ואין בזה
מן השקר כלל, כי המסתכל בעין טובה, ימצא באמת
את הצדדים הטובים שמחייבים אותו להכיר טובה
ולקנות אהבה וקורת רוח מבעה"ב. וכיון שנפשו
טובה הרי הוא מוצא לפניו נכון לרון לכף זכות⁴ וכף
צדק, שיודע בעצמו מדת טובו, שאלמלא הי' הוא
בעה"ב מכניס אורחים, אם יהי' בידו הי' מקבלם
בסבר פנים יפות⁵ בשמחה ובעין יפה. א"כ גם
בעה"ב זה ודאי טרח ג"כ הכל בשבילי, מפני
שהתכונה הטובה של אהבת רעים היתה כראית
להכריעו לכל אלו המעשים.

לשירה מתוך עונג והרחבת הדעת על מחזה מעשי ד'
הנהדרים: "מה גדלו מעשיך ד'",⁶ "במעשי ידוך
ארנן"⁷. והשירה הרי היא ג"כ יצירה נפשית הוכנה
לענג את האדם בעונג רוחני, להרבות ששונו וטובו.
והמביט בעין יפה יראה טוב גם בחלק השירי, גם
במה שהדמיון יוכל להיות נהנה ממנו ג"כ יודה ע"ז
לד' חסדו שיצר את העולם באופן הגון כזה, שיש
ג"כ מקום להנאות עדינות ונעלות ע"י כח השירה,
"זכור כי תשגיא פעלו אשר שוררו אנשים"⁸. אמנם
בעל עין הרע, לא די שלא תהי' נפשו ישרה בו
להתענג מחלק השירי שבמציאות, כ"א גם מה שראוי
מצד החכמה לאהוב ולכבד ג"כ לא יראה, ויראה
תמיד כאנשים רעות וחשדים, והצדדים הטובים
יסתיר. ע"כ יטיל אימה על הבריות, "יראוהו אנשים
לא יראה כל חכמי לב"⁹, כי את הכל יבקר מצד עינו
הרעה, וירומם את צדדי השלילה המגלים הקלון
ומכסים את הזוהר וההוד שבמעלות הנפשות
הקרובות אל חוגו. ומתוך התוצאות שבאלו שתי
הנטיית, נבין שהדרך האמתית שעליה ובגללה נוצר
האדם, היא להיות בעל עין טובה נגד המקום ונגד
הבריות, ולקנות בנפשו מושגי יושר של הכרת טובה
לארון כל ב"ה, "והתענג על ד' ויתן לך משאלות
לבך"¹⁰. ומתוך העין הטובה יבא כל טוב, וממנה
יוצאת ואליה שבה מדת הסבלנות המשובחת, אותה
שהיא משכללת את העולם ומביאה אותו לשכלולו.
לא הסבלנות המביאה לעקירת כל טוב מן העולם
בשביל הפזיזות שבה, כי הסבלנות הרעה באה מתוך
ההחלטה הריקני(ות) שהכל שמם והכל ריק ואין
יתרון לתכונה על תכונה, מתוך שכל הנטיית
האנושיות וכל המציאות בכלל הכל הכל, זאת
הסבלנות היא מבלה עולם, ובאה מעין רעה, כ"א
סבלנות טהורה מפני ההכרה האמתית איך יד
אוחזת בכל ההפכים לתקנם, לקשרם ולאחדם, ע"י
תיקוני כל חסרונותיהם, למען יצא לפעלו, ארבע
מתוקן ומשוכלל, המוצא את נפשו ישרה, וכל חפצו
הגשמיים והרוחניים עומדים לפניו ברב הוד הדר